

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Naděždy Zachystalové a soudkyň JUDr. Ivy Zemanové a JUDr. Renaty Hertlové ve věci žalobce: **S. S. G.**, nar. xxxxx, bytem xxxxx, xxxxx, zast. JUDr. Renatou Volnou, advokátkou, se sídlem Brno, Pellicova 25, proti žalovanému: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 16, Praha 2, **o zaplacení částky 4.315.290,- Kč s přísl. a o písemnou omluvu**, k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 29.5.2014, č.j. 41C 15/2014-37, ve spojení s doplňujícím rozsudkem ze dne 14.8.2014, č.j. 41C 15/2014-45,

t a k t o :

- I. Rozsudek soudu I. stupně **s e p o t v r z u j e .**

- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

O d ů v o d n ě n í

Napadeným rozsudkem soud I. stupně I. zamítl žalobu o zaplacení částky 4.315.290,- Kč s příslušenstvím (výrok I) a o písemnou omluvu žalobci v následujícího znění: „Omlouváme se žalobci za nezákonné trestní stíhání vedené proti němu Policií ČR, služby kriminální policie a vyšetřování, útvarem pro odhalování organizovaného zločinu, pracoviště Teplice, Jiřího Wolkerova č.p. 1, 415 02 Teplice, ze dne 27. 5. 2002, sp. zn. ČTS: ÚOOZ-39/V7-2002 pro trestné činy účasti na zločinném spolčení podle § 163 odst. 1 trestního zákona, kuplířství podle § 204 odst. 1, odst. 3, písm. v) trestního zákona a obchodování se ženami podle § 246 odst. 1, odst. 2 písm. a), písm. c) trestního zákona, následně vedené Okresním soudem v Chomutově pod sp. zn. 6 T 148/2003, jež bylo dne 1. 1. 2013 zastaveno. Dále se omlouváme za to, že žalobce byl od 29. 5. 2002 do 20. 5. 2005 držen ve vazbě a dále

za to, že trestní stíhání trvalo téměř 11 let.“ (výrok III) a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II).

Soud I. stupně takto rozhodl o žalobě podané dne 24.1.2014, kterou se žalobce domáhá na žalovaném zaplacení shora uvedené částky a dále zaslání písemné omluvy s odůvodněním, že usnesením Policie ČR ze dne 27.5.2002 bylo proti němu zahájeno trestní stíhání pro trestné činy účasti na zločinném spolčení podle § 163 odst. 1 trestního zákona, pro trestný čin kuplířství podle § 204 odst. 1, 3 písm. b) trestního zákona a obchodování se ženami podle § 2046 odst. 1, 2 písm. a), písm. c) trestního zákona. Žalobce byl dne 29.5.2002 vzat do vazby. Dne 15.5.2003 byla proti žalobci podána obžaloba. Trestní stíhání žalobce trvalo téměř 11 let, přičemž z toho byl ve vazbě bez několika dnů téměř tři roky. Z vazby byl propuštěn na svobodu až dne 20.5.2005. Žalobce nikdy nebyl pravomocně odsouzen v předmětné věci. Usnesením Okresního soudu v Chomutově (dále jen OS v Chomutově) ze dne 15.1.2013 bylo trestní stíhání proti žalobci na základě amnestie prezidenta republiky ze dne 1.1.2013 pravomocně zastaveno. Žalobce se obrátil dne 20.5.2013 na Ministerstvo spravedlnosti se žádostí o odškodnění. Ke dni podání žaloby nebyla žádost žalobce žalovaným vyřízena. Žalobce požaduje náhradu škody způsobené rozhodnutím o vazbě, protože trestní stíhání proti němu bylo zastaveno, dále požaduje náhradu škody za nesprávný úřední postup, neboť trestní stíhání trvalo téměř 11 let, a náhradu na ušlém zisku za dobu trvání vazby. Za téměř tříletou vazbu částku 1.630.500,- Kč, za nepřiměřenou dobu trestního stíhání 2.500.000,- Kč a náhradu za ztrátu na výděлку ve výši 170,- Kč za den, celkem 184.790,- Kč. Co se týká částky 1.500,- Kč za jeden den vazby, tuto požaduje na horní hranici s ohledem na skutečnost, že byl vězněn po velmi dlouhou dobu, do vazby byl vzat ve věku 23 let, tedy zcela mladý a ztratil kontakt s rodinou. Toto bylo pro něj velmi traumatizující, neboť byl uvězněn v cizí zemi, kde nemá rodinu. Žalobce zcela přišel o rodinný život a o možnost žít sexuálně. To vše se projevilo v jeho životě i v budoucnu, kdy má problémy doma, jako soba, která byla zavřená, jelikož stěží se dá vysvětlit někomu, kdo nikdy nebyl shledán vinným, že trestní stíhání bylo zastaveno.

Soud I. stupně na základě provedení dokazování a s odkazem na § 9 odst. 1 a § 12 odst. 1 písm. b) zák. č. 82/1998 Sb. uzavřel, že žalobce nemá právo na náhradu částky 184.790,- Kč jako náhrady škody v důsledku nezákonné vazby a ani na náhradu nemajetkové újmy, která mu měla být způsobena jeho pobytem ve vazbě ve výši 1.630.500,- Kč, neboť tento nárok žalobce je vyloučen ex lege (viz. rozhodnutí NS ČR sp. zn. 30Cdo 4283/2011). V případě žalobce nejsou naplněny předpoklady vzniku odpovědnosti státu za škodu, když v daném případě nebyl vydán rozsudek, kterým by byl žalobce obžaloby zproštěn a ani nedošlo k zastavení trestního stíhání ve smyslu § 172 odst. 1 písm. a), b) nebo c) trestního řádu, tedy z důvodu, že se nestal skutek, pro které se trestní stíhání vede nebo že tento skutek není trestným činem, či nebylo prokázáno, že skutek spáchal obviněný. Vzhledem k uvedenému nelze hovořit o tom, že by trestní stíhání žalobce bylo zahájeno nezákonně. Žalobce měl možnost v souladu s § 11 odst. 3 trestního řádu prohlásit, že na projednání své věci trvá, pokud byl přesvědčen o své nevinně, a mohl tak dosáhnout zprošťujícího rozsudku. Žalobce však tento krok neučinil. Z uvedeného důvodu, kdy chybí první z předpokladů vzniku odpovědnosti státu za škodu, tedy nezákonné rozhodnutí (kterým by v daném případě mělo zřejmě být usnesení o zahájení trestního stíhání vůči žalobci), je zřejmé, že žalobce právo na odškodnění nemajetkové újmy vzniklé v důsledku jeho trestního stíhání nemá, a to ani v podobě písemné omluvy. Co se týká požadavku žalobce na náhradu nemajetkové újmy, která mu vznikla v důsledku nepřiměřené délky řízení, zde se soud I. stupně domnívá, že k dostatečné kompenzaci nemajetkové újmy, která žalobci v důsledku nepřiměřené délky trestního řízení mohla vzniknout, došlo již v rámci trestního řízení, a to právě tím, že trestní

stíhání žalobce bylo zastaveno z důvodu nepřiměřené délky řízení. V této souvislosti soud I. stupně odkázal na judikaturu NS ČR, zejména rozhodnutí NS ČR sp. zn. 30Cdo 2310/2012 a 30Cdo 2742/2009. V posuzovaném případě jediným důvodem pro zastavení trestního stíhání žalobce byla právě nepřiměřená délka řízení (viz. článek II. Amnestie prezidenta republiky č. 1/2013 Sb., dle kterého byla zastavena veškerá neskončená řízení, která přesahovala délku 8 let a u nichž horní hranice trestu nepřevyšuje trest odnětí svobody ve výši 10 let). Ze samotné této formulace je evidentní, že rozhodnutí prezidenta republiky kopírovalo požadavky judikatury ESLP ve Štrasburku, ze kterých vyplývá, že délka trestního řízení přesahující 6 let je nepřípustná a soud tak v těchto případech požaduje zastavení trestního stíhání. Zastavení trestního stíhání z důvodu nepřiměřené délky je tou nejvyšší možnou kompenzací nemajetkové újmy žalobce vzniklé v důsledku nepřiměřené délky řízení. Pokud žalobce tvrdí, že se necítí vinen ze žádné trestné činnosti, pak měl možnost navrhnout, aby v jeho trestní věci bylo pokračováno a dosáhnout tak zprošťujícího rozsudku. To však žalobce neučinil. Vzhledem k uvedenému pak soud I. stupně zamítl požadavek žalobce na zaplacení nemajetkové újmy v důsledku nepřiměřené délky řízení ve výši 2.500.000,- Kč a odškodnění nemajetkové újmy formou písemné omluvy. O nákladech řízení rozhodl s odkazem na § 142 odst. 1 o.s.ř.

Rozsudek soudu I. stupně napadl včasným odvoláním žalobce a namítal, že rozhodnutí Nejvyššího soudu a ustanovení § 12 odst. 1 písm. b) zák. č. 82/1998 Sb. je v rozporu s ustanovením čl. 36 odst. 3 Listiny základních práva a svobod (dále jen Listina), s Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen Úmluva) a s ustanovením čl. 9 odst. 5 zákona č. 120/1976 Sb. o Mezinárodním paktu o občanských a lidských právech (dále jen Pakt). Nepochybné je, že zatčení a věznění žalobce bylo nezákonné, když trestní stíhání bylo zastaveno, byť z důvodu amnestie. Netrval na projednání věci pouze s ohledem na délku celého řízení, které trvalo 11 let, což ho psychicky zcela vyčerpalo. Nelze po něm požadovat, aby po tolika letech navrhl pokračování řízení, navíc ve lhůtě tří dnů. Kromě toho jako cizí státní příslušník není schopen v tokové lhůtě pochopit veškeré souvislosti. Nesouhlasí s názorem soudu I. stupně, že samotná amnestie je dostatečným "odškodněním" za délku celého trestního stíhání. V soudem I. stupně citovaných rozhodnutích se jedná o zmírnění trestu již v samotném trestním řízení, což ovšem není posuzovaný případ, kde stíhání bylo zastaveno z důvodu amnestie, což neznamená žádné zmírnění trestu, jak mají na mysli citovaná rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR. Z uvedených důvodů proto navrhl, aby odvolací soud rozsudek soudu I. stupně změnil a žalobě vyhověl.

Odvolací soud přezkoumal rozsudek soudu I. stupně v rozsahu podaného odvolání dle § 212, § 212a odst. 1, 5 o.s.ř. a dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.

Soud I. stupně si pro své rozhodnutí opatřil dostatek důkazů, vyvodil z nich správné skutkové závěry, které tak mohou být podkladem i pro rozhodnutí odvolacího soudu a na které lze pro stručnost odkázat. Rovněž právní hodnocení, které soud I. stupně ze zjištěného skutkového stavu vyvodil, je v zásadě správné.

Článek II. Rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 1.1.2013 zní: nařizují, aby bylo zastaveno pravomocně neskončené trestní stíhání s výjimkou trestního stíhání proti uprchlému, od jehož zahájení k 1.1.2013 uplynulo více než osm let, pro trestné činy, pro něž trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody nepřevyšující 10 let.

Nárok uplatněný žalobcem je nutno posoudit dle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným

úředním postupem ve znění zák. č. 120/2001 Sb., zák. č. 24/2002 Sb., zák. č. 539/2004 Sb. a zák. č. 160/2006 Sb. (dále jen „zákon“), konkrétně pak dle § 9, § 12, § 13 a § 31a zákona.

Podle § 9 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (dále jen zákon) právo na náhradu škody způsobené rozhodnutím o vazbě má také ten, na němž byla vazba vykonána, jestliže bylo proti němu trestní stíhání zastaveno, jestliže byl obžaloby zproštěn, nebo jestliže byla věc postoupena jinému orgánu.

Podle § 12 odst. 1 písm. b) zákona 82/98 Sb., právo na náhradu škody nemá ten, kdo byl zproštěn obžaloby, nebo bylo proti němu trestní stíhání zastaveno jen proto, že není za spáchaný trestný čin trestně odpovědný nebo že mu byla udělena milost a nebo, že trestný čin byl amnestován.

Zákon v § 12, který se vztahuje k odpovědnosti za škodu způsobenou rozhodnutím o vazbě, trestu a ochranném opatření (§§ 9 až 11 zákona) stanoví důvody, jejichž splnění vylučuje nárok na náhradu škody. Uvedený institut se vztahuje i k nároku na náhradu škody způsobené zahájením (vedením) trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsouzením. Odvolací soud neshledal ustanovení § 12 odst. 1 písm. b) zákona v rozporu s ustanovením čl. 36 odst. 3 Listiny základních práva a svobod, dle kterého každý má právo na náhradu škody způsobené mu nezákonným rozhodnutím soudu, jiného státního orgánu či orgánu veřejné správy nebo nesprávným úředním postupem, s Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod ani s ustanovením čl. 9 odst. 5 zákona č. 120/1976 Sb. o Mezinárodním paktu o občanských a lidských právech, dle kterého každý, kdo se stal obětí nezákonného zatčení nebo vazby, má vymahatelné právo na náhradu. Odvolatel přehlíží, že v předmětném trestním řízení nebylo vydáno žádné rozhodnutí, které by bylo možno označit jako nezákonné ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb., přičemž žalobce měl možnost nepřijmout amnestii, pokračovat v trestním řízení a dosáhnout zprošťujícího rozsudku, kterou nevyužil. Jedním z důvodů, pro který je nárok dle obsahu § 12 zákona vyloučen, je skutečnost, že stíhaná osoba byla obžaloby zproštěna, či proti ní bylo trestní stíhání zastaveno jen proto, že byla amnestována. Uvedená situace nastala i v posuzovaném případě, neboť trestní stíhání žalobce bylo zastaveno podle § 11 odst. 1 písm. a) tr. ř., a to dle čl. II. Rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii. Žalobce měl možnost podle § 11 odst. 3 tr. ř. ve znění účinném do 31.12.2013 prohlásit do tří dnů od doby, kdy mu bylo usnesení o zastavení trestního stíhání oznámeno, že na projednání věci trvá. K námitkám uvedeným v odvolání lze pouze uvést, že žalobce byl zastoupen advokátem, který mu měl celou záležitost vysvětlit, a to i v souvislosti s případným následným odškodňovacím řízením. Za situace, kdy poškozený měl v předmětném trestním řízení, které bylo zastaveno z důvodu jeho nepřiměřené délky, možnost dosáhnout pro sebe příznivějšího výsledku trestního stíhání tím, že by navrhl jeho pokračování, avšak této možnosti nevyužil, nelze vyhovět požadavku žalobce na úhradu ušlého zisku za dobu trvání vazby v rozsahu 1.630.500,- Kč a náhrady za ztrátu na výdělků ve výši 184.790,- Kč. Žalobce dále za nepřiměřenou dobu trestního stíhání požaduje částku 2.500.000,- Kč a poskytnutí omluvy. Ani v této části žaloby nelze návrhu vyhovět. Řízení skončilo zastavením trestního stíhání z důvodu účasti žalobce na amnestii prezidenta republiky, která nařizovala zastavit všechna neskončená řízení, která přesáhla délku 8 let, která je považována za dobu nepřiměřeně dlouhou. Rozhodnutí prezidenta republiky vycházelo z požadavku judikatury Evropského soudu pro lidská práva a Ústavního soudu České republiky, z nichž vyplývá, že již délka trestního řízení přesahující 6 let je nepřípustná a uvedené soudy v těchto případech vyžadují ztavení trestního stíhání. Skončení trestního řízení v důsledku amnestie z důvodů uvedených v čl. II. Rozhodnutí prezidenta republiky

o amnestii, tedy poskytnuté právě v souvislosti s nepřiměřenou délkou řízení, považuje odvolací soud jako dostatečnou formu odškodnění, není proto důvodu ukládat žalovanému povinnost poskytnout žalobci finanční náhradu nemateriální újmy či omluvu. Žalobce přijal jemu udělenou amnestii poskytnutou z konkrétního důvodu. Akceptoval tedy, že právě s ohledem na nepřiměřenou délku trestního řízení je mu poskytnuta satisfakce, dle které se v trestním stíhání nebude pokračovat. K obsahu písemné omluvy je pak třeba navíc uvést, že v předmětném trestním řízení nebylo vydáno žádné rozhodnutí, které by bylo možno označit jako nezákonné ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb., což je další důvod, proč v této části nelze žalobě vyhovět. Odvolací soud při svém rozhodování vycházel z judikatury Nejvyššího soudu ČR vztahující se k obdobné problematice, konkrétně z rozhodnutí sp. zn. 30Cdo 2310/2012 a sp. zn. 30Cdo 3485/2013, a v rámci předvídatelnosti rozhodnutí i z rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 11.12.2014, č.j. 29Co 460/2014-71, řešící totožné nároky spoluobviněné osoby v řízení vedeném u Okresního soudu v Chomutově pod sp. zn. 6T 148/2003, přičemž se s jeho závěry ztotožnil.

Odvolací soud postupoval dle § 219 o.s.ř. a rozsudek soudu I. stupně ve výroku o věci samé i ve výroku o nákladech řízení jako věcně správný potvrdil.

O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 142 odst. 1 ve spojení s § 224 odst. 1 o.s.ř. za situace, kdy procesně úspěšnému žalovanému náklady odvolacího řízení nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku je přípustné dovolání, jestliže na základě dovolání podaného do dvou měsíců od doručení rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně dospěje dovolací soud k závěru, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

V Praze dne 24. února 2015

JUDr. Naděžda Zachystalová v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Irena Pištěková